

Σχολεία-φαντάσματα που λένε ιστορίες

Έφη Μαρίνου

Ο Χριστόφορος Δουλγέρης εδώ και δύο χρόνια τριγυρνά την Ελλάδα, ανακαλύπτοντας και φωτογραφίζοντας εγκαταλειμμένα, βουβά κτίρια, που κάποτε ήταν γεμάτα από παιδικές φωνές. Θα συνεχίσει στα Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία, την Αφρική... Ακόμα και στα ελληνικά σχολεία της Αμερικής και της Αυστραλίας ονειρεύεται να φτάσει.

Σχολεία που χάσκουν άδεια, γυμνά στη μέση του πουθενά της ελληνικής υπαίθρου αφημένα στο έλεος της φύσης, αλλά και καταμεσής των αφυκτικών μεγαλουπόλεων. Σχολεία υπό κατάρρευση αλλά στοιχειωμένα από παιδικές φωνές, παιχνίδια, την ιστορία του τόπου. Από την Ιθάκη ως το Καστελόριζο, από τα Βαλκάνια ως τον Εύξεινο Πόντο και από τη Β. Αφρική ως τη Ν. Ιταλία.

Μια μακρόπνοη εργασία σε εξέλιξη είναι η πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση φωτογραφίας «The school Project» του Χριστόφορου Δουλγέρη που μέρος της παρουσιάζεται στο Μουσείο Φωτογραφίας στη Θεσσαλονίκη στο πλαίσιο της Photo Biennale με θεματική τον «Λόγο». Ακόμα περισσότερες φωτογραφίες παρουσιάζονται στην ατομική του έκθεση στην γκαλερί Donopoulos International Fine Arts, που θα διαρκέσει μέχρι τέλος Νοεμβρίου.

Ο Χριστόφορος Δουλγέρης σπούδασε Κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, συνέχισε τις σπουδές του στο Camberwell College of Arts στο Λονδίνο. Από το 2003 εργάζεται και εκθέτει στην Αθήνα ως ελεύθερος φωτογράφος. Ηρθε σε επαφή με το φωτογραφικό ρεύμα της σχολής του Ντίσελντορφ, όπου ζούσε ως μετανάστης με την οικογένειά του. Το έργο του εστιάζει στον μαγικό ρεαλισμό, άλλοτε φωτογραφίζοντας ψήγματα αφηρημένης ή αστικής αρχιτεκτονικής και άλλοτε οικεία πορτρέτα από το καθημερινό του περιβάλλον. Η έννοια του τόπου και της ταυτότητας είναι στοιχεία που απασχολούν συχνά τη δουλειά του.

Ολα ξεκίνησαν πριν από τέσσερα χρόνια περίπου, όταν ταξίδεψε για μια φωτογράφιση στα περίχωρα της λίμνης Κερκίνης. Αρχισε να μετακινείται χωρίς προορισμό στα χωριά γύρω από τη λίμνη φωτογραφίζοντας τα αυτοσχέδια σπίτια των ψαράδων. Οι άνθρωποι και η σκληρή ζωή της ελληνικής επαρχίας τον γοήτευαν πάντα.

«Στη διαδρομή πέρασα από το χωριό Χρυσόχωρα. Οδηγώντας πήρε το μάτι μου ένα καταπληκτικό Δημοτικό σχολείο. Βγήκα από το αυτοκίνητο, έκανα μια βόλτα μέσα σ' αυτό το μεγαλειώδες σχολείο με τα τεράστια παράθυρα, τους ανοιχτούς χώρους. Αυτό ήταν, κόλλησα με την ιδέα. Το φωτογράφησα και καθώς εγκατέλειπα το μέρος έμαθα από τους χωρικούς ότι το σχολείο δεν λειτουργεί πια».

Η τυφλή αναζήτηση σχολείων γίνεται πια συστηματικά. Σήμερα τα εντοπίζει από τον δορυφόρο (google map), από στατιστικά στοιχεία, άρθρα σε εφημερίδες, την επικαιρότητα και κυρίως από το ένστικτό του. Οι αφηγήσεις τον διευκολύνουν - δεν αρκεί το μάτι του φωτογράφου, πρέπει να είναι και καλός ακροατής.

«Κάποτε ρώτησα έναν παππού για ένα σχολείο της παλαιάς Βυρώνιας. "Πρόκειται για ερείπια", μου απάντησε, "μην πας προς τα κει". Αυτή η απάντηση κέντρισε το ενδιαφέρον μου. Βρήκα δυο εκπληκτικά σχολεία σε απόσταση μόλις 5 χλμ. το ένα από το άλλο. Ανεβαίνοντας την πλαγιά του βουνού, στο κέντρο ενός εγκαταλειμμένου στρατόπεδου, ανακάλυψα ένα πανέμορφο τριώροφο επιβλητικό σχολείο, ίσως από τα σπανιότερα της συλλογής μου - έτος ιδρύσεως 1928, από την εποχή του Ελευθέριου Βενιζέλου. Υπό κατάρρευση, με χώρους που χάσκουν και φιλοξενούν ένα κοπάδι χοίρων. Η απόλυτα σουρεαλιστική εικόνα - τα χοιρίδια είναι επικίνδυνα όταν πεινούν. Στάθηκα ακίνητος μέχρι να φύγουν και μετά περιηγήθηκα. Η σταδιακή κατάρρευση σε συνδυασμό με την απογυμνωμένη τοιχοποιία κάνει το κτίσμα να μοιάζει με φάντασμα. Ενταγμένο, όμως, στο φυσικό τοπίο, με "ανάστημα" για το παρελθόν του, στέλνει μηνύματα αρχοντιάς και περηφάνιας».

Ο Χριστόφορος Δουλγέρης αισθάνεται σαν κυνηγός της Ιστορίας, αφού αναζητεί σε κάθε σχολείο και την ιστορία του. «Η φωτογραφική μηχανή επιβεβαιώνει τον κανόνα μοναξιάς της αστικής αρχιτεκτονικής του

περασμένου αιώνα. Εικονογραφεί την Ιστορία του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Το πέρασμα από τον έναν αιώνα στον άλλο, από τον ένα πόλεμο στον άλλο. Τα σχολεία που φωτογραφίζω έχουν κλείσει για πολλούς και διαφορετικούς λόγους, μερικά έχουν καεί στον Εμφύλιο. Αλλά ακόμα και έρημα, τα σημάδια της πρόσφατης ιστορίας τους είναι ορατά. Ένας βοσκός με προσέγγισε λέγοντάς μου: “Εδώ ήταν ο Αετός, χωριό που έχτισαν οι Πόντιοι, αλλά εξαφανίστηκε μετά τον Εμφύλιο”. Ο Έλληνας είχε καταφέρει μέχρι και τις αρχές του εικοστού αιώνα να επιβιώνει και να προσαρμόζεται αρμονικά στον τόπο που τον φιλοξενούσε».

Έχει καταγράψει μέχρι σήμερα 50-60 σχολεία και, παρόλο που θεωρεί τις εικόνες χαρακτηριστικό δείγμα δουλειάς, θα συνεχίσει ακάθεκτος. Μετά την εμπειρία δύο χρόνων, συλλέγει στοιχεία και πληροφορίες με ταχύτητα και μεθοδικότητα. Τον συναντούν για να του δώσουν πληροφορίες, του στέλνουν emails, προσπαθούν να τον βοηθήσουν με κάθε τρόπο ώστε να φτάσει στο δικό τους παλιό σχολείο.

«Το τραγικό της υπόθεσης είναι ότι σε πολλά χωριά παραμένουν κλειστά τόσο το παλιό όσο και το καινούργιο σχολείο. Η οικονομική καταστροφή στις περιοχές είναι μεγάλη. Ο καθημερινός αγώνας επιβίωσης μας κάνει να βλέπουμε τα πάντα γύρω μας μέσα από το σπέκτρον του φόβου. Χωρίς καμιά κουβέντα περί παιδείας αφηνόμαστε στην παραπλάνηση, χάνουμε την κλίμακα, δεν υπάρχει ενδιαφέρον για το ουσιαστικό, το δημιουργικό».

Ακούει δεκάδες προσωπικές ιστορίες να ξεπηδούν μέσα από τα «χαλάσματα» των μαθητικών χρόνων. «Όλοι, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση, έχουν την τάση να ταυτίζουν την παιδικότητά τους με τη σχολική εμπειρία. Κι εγώ περισσότερες λεπτομέρειες θυμάμαι από τα σχολικά μου χρόνια παρά από τα φοιτητικά. Οι άνθρωποι χαλαρώνουν όταν μιλούν γι’ αυτά, είναι λίγο σαν ψυχοθεραπεία».

Τι είν’ αυτό που τον κινητοποιεί να παίρνει τους δρόμους διανύοντας χιλιάδες χιλιόμετρα; «Η απίστευτη ιστορία που ξετυλίγεται πίσω από την επίσημη Ιστορία, που κομμάτια της ποτέ δεν κατάλαβα. Με τη φωτογραφία ανακαλύπτω μια νέα ιστορική πραγματικότητα. Προέρχομαι από οικογένεια μεταναστών, είμαστε πρόσφυγες τέταρτης γενιάς και δεν είχαμε ποτέ κάτι να θυμόμαστε, παρά μόνον ιστορίες. Δεν θα ξεχάσω τη γιαγιά μου να μιλάει για τη δική της Μικρά Ασία, παρόλο που κι αυτή εδώ μεγάλωσε. Περήφανη για την ταυτότητά της προσπαθούσε να με βάλει σ’ έναν κόσμο μαγικό γύρω από την κουλτούρα της. Θεωρώ πολύ συγκινητικό που θα πάω να φωτογραφίσω το σχολείο του προπροπάππου μου στη Σμύρνη - αν υπάρχει φυσικά. Είναι πολλά αυτά που αξίζει να θυμόμαστε, αυτά που αποτυπώνουν τα λαλίστατα ερείπια που μας απέμειναν».

Ο Χριστόφορος Δουλγέρης δεν βλέπει την ώρα για το επόμενο ταξίδι. Θα περιηγηθεί ολόκληρη την Ελλάδα απ’ άκρο σ’ άκρο. Από τη Γαύδο μέχρι τη Θράκη, από το Καστελόριζο ως την Ιθάκη. Σκοπός του είναι να ταξιδέψει στο νοτιοανατολικό τόξο των Βαλκανίων, τη Μεσόγειο, τη Μικρά Ασία, τη Βόρεια και Νότια Αφρική, την Ιταλία, τον Εύξεινο Πόντο, την Καππαδοκία, τη Συρία. Τώρα οργανώνει εκστρατεία στο νότιο, αλλά και το ανατολικό τόξο της σημερινής Βουλγαρίας, εκεί είχε αναπτυχθεί ελληνισμός ταυτισμένος με την αφρόκρεμα της κοινωνικής ζωής.

«Αναρωτιέμαι αν τα στοιχεία που αναδεικνύουν την ευημερία ενός τόπου ξεκινούν από την καταγραφή των σχολείων. Τουλάχιστον έτσι γινόταν στο παρελθόν. Στην κεντρική Ευρώπη έχουν φιλοξενηθεί επίσης πολλά ελληνικά σχολεία, ο ίδιος είμαι απόφοιτος του ελληνικού Λυκείου στο Ντίσελντορφ. Νομίζω ότι σήμερα δεν λειτουργεί ως ελληνικό σχολείο. Φανταστείτε τι γίνεται στην Αμερική και την Αυστραλία. Ήδη μου έχουν προτείνει να επισκεφτώ πόλεις. Μέχρι στιγμής κάλυπτα τα έξοδα των ταξιδιών μόνος μου. Το άνοιγμα του πρότζεκτ δυσκολεύει το οικονομικό κομμάτι, αλλά και τον προγραμματισμό. Εξήντα χιλιάδες χιλιόμετρα και χωρίς να υπολογίσουμε Αυστραλία ή Αμερική...»

Ακολουθήστε μας
στο Google news

TAGS

Ιταλία

πανεπιστήμιο

Κρήτη

Αυστραλία

Ελλάδα